

نقش میانجی مطلوبیت اجتماعی در رابطه بین سرمایه‌های روانشناسی و نگرش به روابط قبل از ازدواج با جهت‌گیری ازدواج در دانشجویان

The mediating role of social desirability in the relationship between psychological capital and attitudes towards premarital relationships with marriage orientation in students

Faezeh Gavanji

Ph.D Student of Psychology , Department of Psychology, Shahrood Branch, Islamic Azad University, Shahrood, Iran.

Reza Ahmadi *

Associate Professor, Department of Psychology, Shahrood Branch, Islamic Azad University, Shahrood, Iran.

rozgarden28@yahoo.com

Ahmad Ghazanfari

Associate Professor, Department of Psychology, Shahrood Branch, Islamic Azad University, Shahrood, Iran.

فائزه گوانجی

دانشجوی دکترای روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی، واحد شهرکرد،
دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران.

رضا احمدی (نویسنده مسئول)

دانشیار گروه روانشناسی، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد،
ایران.

احمد غضنفری

دانشیار گروه روانشناسی، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد،
ایران.

Abstract

The present study aimed to model marriage orientation based on psychological capital and attitude toward premarital relationships with the mediation of the social desirability of unmarried students. The present research was a descriptive-correlation type of Path Analysis. The statistical population of the research included all single students of Islamic Azad Universities in Isfahan province in 2022; According to the number of research variables and conventional statistical methods, a sample of 500 people (303 girls and 197 boys) was used for the Gwanji Marriage Orientation Questionnaires (2019), Luthans Psychological Capital (2007), attitude towards relationships. Before marriage, Kardlow (2010) and social desirability were answered by Crown and Marlow (1964). The results indicated that the proposed model had a good fit. Psychological capital showed a significant positive relationship with marriage orientation ($P < 0.001$). Additionally, the direct effect of social desirability on marriage orientation was positive and significant ($P < 0.001$). The indirect effect of psychological capital on marriage orientation, mediated by social desirability, was also significant ($P < 0.001$). However, no significant direct or indirect effect was observed between attitudes toward premarital relationships and marriage orientation ($P > 0.001$). Based on the findings, it can be concluded that social desirability mediates the relationship between psychological capital and marriage orientation, while no such relationship exists between attitudes toward premarital relationships and marriage orientation.

Keywords: Marriage Orientation, Premarital Relationships, Psychological Capital, Social Desirability.

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی مطلوبیت اجتماعی در رابطه جهت‌گیری ازدواج، سرمایه‌های روانشناسی و نگرش به روابط قبل از ازدواج در دانشجویان مجرد بود. این مطالعه توصیفی- همبستگی به روش تحلیل مسیر بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانشجویان مجرد دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان اصفهان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود که با توجه به تعداد متغیرهای پژوهش به روش در دسترس تعداد ۵۰۰ نفر به عنوان نمونه (۳۰۳ دختر و ۱۹۷ پسر) به پرسشنامه‌های جهت‌گیری ازدواج (MOQ)، گوانجی، (۱۳۹۹)، سرمایه روانشناسی (PCQ)، لوتانز، (۲۰۷)، نگرش به روابط قبل از ازدواج (PRAQ)، کردلو، (۱۳۸۰) و مطلوبیت اجتماعی (SDSA) کراون و مارلو، (۱۹۶۴) پاسخ دادند. تحلیل داده‌ها با روش تحلیل مسیر انجام شد. نتایج نشان داد مدل پیشنهادی پژوهش از برآش مطلوب برخوردار بود. نتایج نشان داد سرمایه‌های روانشناسی با جهت‌گیری ازدواج رابطه مثبت و معنادار داشت ($P < 0.001$)؛ همچنین اثر مستقیم مطلوبیت اجتماعی بر جهت‌گیری ازدواج مثبت و معنادار بود ($P < 0.001$). علاوه بر این، اثربخشی مستقیم سرمایه‌های روانشناسی بر جهت‌گیری ازدواج با نقش میانجی مطلوبیت اجتماعی معنادار بود ($P < 0.001$). اما بین متغیر نگرش به روابط قبل از ازدواج با جهت‌گیری ازدواج اثر مستقیم و غیرمستقیم معنی‌داری مشاهده نشد ($P > 0.001$). با توجه به نتایج می‌توان گفت مطلوبیت اجتماعی در رابطه بین سرمایه روانشناسی و جهت‌گیری ازدواج نقش میانجی دارد و این رابطه میان نگرش به رابطه و جهت‌گیری وجود ندارد.

واژه‌های کلیدی: جهت‌گیری ازدواج، روابط قبل ازدواج، سرمایه روانشناسی، مطلوبیت اجتماعی.

مقدمه

یکی از موضوعات مهم امروز جوانان ایرانی بهویژه جامعه‌ی گستردگی دانشجویی ازدواج و تاخیر در ازدواج^۱ و پیامدهای مربوط به آن است، که دغدغه‌ی بسیاری از متخصصین و صاحب‌نظران کشور شده است. ازدواج به عنوان هسته‌ی اولیه ایجاد خانواده و از اساسی‌ترین راههای برآورده‌کننده نیازهای فردی و اجتماعی افراد بوده است (مرزیالکوا^۲ و همکاران، ۲۰۲۳). تصمیم به ازدواج یکی از مهم‌ترین عرصه‌های کنشگری است که در شکل‌گیری آن به لحاظ ساختاری، آداب و مراسم گوناگونی متناسب با ارزش‌ها و هنجارهای جامعه برپا می‌شود. ازدواج صرفا یک رابطه‌ی صمیمانه و متعهدانه شخصی نیست، بلکه در چهارچوب خانواده، نقش‌ها و مستوی‌های خانوادگی درین زنان و مردان وجود دارد که انتظارات اجتماعی^۳ از زوجین شکل می‌دهد. گرچه در طول تاریخ از تحولات جامعه و نظام جهانی تاثیر می‌پذیرد و برآن تاثیر می‌گذارد (غیاثوند و همکاران، ۱۴۰۰). در پژوهشی مشابه با پژوهش حاضر محققان بیان کردند که وضعیت و شرایط جامعه در حال گذار ایرانی، به‌گونه‌ای است که هم‌زمان ازسوی جوانان می‌توان شاهد نگرش‌های مختلف و متعارضی نسبت به ازدواج بود. هریک از سخنهای نگرشی، رفتارهای متفاوتی را دریی دارد و سیاست‌گذاری در راستای بهبود وضعیت ازدواج از طریق تقویت نگرش کارکردگر اینه و اقنان نگرش علایق‌محور با ایجاد زمینه‌های اقتصادی، قانونی و اجتماعی تسهیل ازدواج پیشنهاد می‌شود (طیب‌نیا و همکاران، ۱۴۰۲).

تصمیم به ازدواج در هر گوشه از دنیا از حساس‌ترین تصمیماتی است که هر فرد در طول زندگی خود اتخاذ خواهد کرد. شاید بتوان گفت گاهی همین حساسیت‌ها و ترس از تبعات این تصمیم، جوانان را دچار سردرگمی‌های بسیاری کرده است؛ تا جایی که فرد به یکباره از پذیرش این مستوی‌تی سرباز زده و تصمیم به طولانی کردن دوران تجرد خود می‌گیرد. در سوی دیگر این ماجرا، کاهش نرخ ازدواج جوانان، جامعه را متحمل آسیب‌های اجتماعی فراوانی کرده است. جیمز^۴ و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله‌ای به بررسی اهداف و خواسته‌های ازدواج در میان زنان و مردان مجرد ژاپن پرداختند. در نتایج این مقاله آمده است، اکثریت شرکت‌کنندگان در واقع می‌خواهند ازدواج کنند، اما در واقع عدم تحقق خواسته‌های آنها از ازدواج باعث می‌شود که حدود دوسوم آنها به مجردی محض رفته و کمتر نیمی از آنان فقط متأهل شوند. در همین راستا می‌توان جوانان را در امر جهت‌گیری ازدواج^۵، به دو دسته‌ی خوشبین^۶ و بدین^۷ تقسیم‌بندی کرد. میان جوانانی که در بحث جهت‌گیری ازدواج به این دو گروه تقسیم‌بندی می‌شوند، تفاوت‌های بسیاری وجود دارد و انتظار می‌رود این تفاوت‌ها رفتار و احساس آنان نسبت به ازدواج را تغییر دهد.

سرمایه‌ی روانشناسی^۸ به معنای یک وضعیت توسعه‌ای مثبت روانشناسی با مشخصه‌های متعهدشدن و انجام تلاش لازم برای موفقتی در کارهای (لوتاژ^۹ و همکاران، ۲۰۰۷). از نظر لوتاژ سرمایه روانشناسی، سازه‌ای ترکیبی و بهم پیوسته است که چهار مولفه‌ی ادراکی-شناختی یعنی امید، خوشبینی، خودکارآمدی و تاب‌آوری را در بر دارد. زمانی که با یکدیگر ترکیب می‌شوند، تشکیل یک سازه روانشناسی سطح بالا را می‌دهند که سرمایه روانشناسی نامیده می‌شود (حمدو^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۴). به‌نظر می‌رسد نوع نگرش شخص به روابط قبل از ازدواج^{۱۱} هم تا حدودی بر جهت‌گیری ازدواج تاثیرگذار است. منظور از رابطه‌ی قبل از ازدواج، رابطه‌ای است که فرد با جنس مخالف داشته یا دارد. این روابط اعم از نامه‌نگاری با مضامین عشقی، رابطه‌ی تلفنی با همین مضامین، دادن و گرفتن هدایا، رابطه‌ی حسی، رفتن به گردش، چت‌کردن و رابطه‌ی جنسی است (کردو، ۱۳۸۹). شیخ و همکاران (۱۴۰۰)، تحقیقی با موضوع مقایسه نگرش و گرایش به ارتباط قبل از ازدواج، باورهای غیرمنطقی و خودبازداری در دانشجویان انجام دادند. نتایج یافته‌ها بیانگر این بود که جنسیت عاملی تاثیرگذار بر نگرش به ارتباط قبل از ازدواج، باورهای غیرمنطقی و خودبازداری می‌باشد به‌طوری که پسران نگرش و گرایش به ارتباط قبل از ازدواج بیشتر، باورهای غیرمنطقی و خودبازداری کمتری داشتند. خلچ‌آبادی فراهانی در مطالعه‌ای با عنوان اهمیت ازدواج و تعیین‌کننده‌های آن با تأکید بر نقش نگرش و تجربه‌ی جنسی قبل از ازدواج بیان کرد در سال‌های اخیر، شواهد مختلفی، نشان از روند افزایشی رفتارهای جنسی قبل از ازدواج در ایران داشته است. طبق نتایج مطالعات، سهم بیشتری از جوانان روابط دوستی قبل از ازدواج را نسبت به روابط جنسی،

1 . Delay in marriage

2 Merziyakova

3 . Social expectations

4 . James

5 . Marriage orientation

6 . Optimist

7 . Pessimistic

8 . Psychological capital

9 . Luthans

10 Hammoud

11. Pre-marital relationships

هنجار دانسته‌اند که این موضوع باعث تغییرات نگرشی آنان نسبت به امر ازدواج شده است (خلج‌آبادی فراهانی، ۱۴۰۰). به هر ترتیب به نظر می‌رسد سرمایه‌های روان‌شناختی و نگرش به روابط قبل از ازدواج می‌تواند جهت‌گیری ازدواج را تحت تاثیر قرار دهد اما میزان مطلوبیت اجتماعی^۱ فرد نیز بر خوبی‌بینی یا بدینی او نسبت به ازدواج تاحدودی موثر است.

در ادبیات مطلوبیت اجتماعی را در دیدگاه مرجعی این گونه تعریف کرده‌اند: مطلوبیت اجتماعی بیان‌کننده دیدگاه یک نظام اجتماعی گسترده است. برخی از آن به صورت بعدی جدید از نگرش هنجاری یاد می‌کند (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۹). مطلوبیت اجتماعی از پنج مولفه تشکیل شده که شامل رفتارهای مطلوب اجتماعی ناشناس (گمنام) که مطابق هنجارها و انگیزه‌های درونی شده اخلاقی و انسانی می‌باشد. رفتارهای مطلوب جمعی و نوع دوستانه که به منظور افزایش ارزش‌های فردی، دریافت تایید سایرین، رفتارهای مطلوب اجتماعی هیجانی که شامل تمایل به کمک‌رساندن به سایرین تحت شرایط هیجانی عنوان می‌شود. رفتارهای مطلوب اجتماعی در شرایط اضطراری (بحرانی) مشتمل بر کمک‌های داوطلبانه به دیگران به سبب نگرانی نسبت به نیازها و رفاه دیگران است و پاسخگویی از روی همدردی، هنچهارهای درونی و اصول درونی‌سازی است و رفتارهای مطلوب اجتماعی متابعت آمیز کمک نمودن دیگران در پاسخ به درخواست‌های کلامی و یا غیرکلامی ایشان است (باتول^۲ و همکاران، ۲۰۲۳). روابط پیش از ازدواج به عنوان یکی از جنبه‌های مهم زندگی اجتماعی دانشجویان، بهشت تأثیر سرمایه‌های روان‌شناختی و نگرش‌های فردی است. با این حال، چگونگی تأثیر این عوامل بر جهت‌گیری ازدواج به عنوان یک انتخاب مهم زندگی هنوز به طور کامل مشخص نشده است. در این میان، مطلوبیت اجتماعی می‌تواند نقش واسطه‌ای مهمی ایفا کند، زیرا رفتارها و نگرش‌های فردی غالباً تحت تأثیر نیاز به پذیرش اجتماعی و انتظارات جامعه قرار می‌گیرند. بررسی این نقش واسطه‌ای ضروری است، زیرا می‌تواند بینش عمیق‌تری درباره چگونگی اثرگذاری عوامل فردی و اجتماعی بر تصمیمات ازدواج فراهم کند. با توجه به افزایش روابط پیش از ازدواج و تغییر در نگرش‌های نسل جدید نسبت به ازدواج، درک عمیق‌تر از نقش عوامل فردی و اجتماعی در شکل‌گیری این نگرش‌ها می‌تواند به بهبود فرایندهای تصمیم‌گیری در انتخاب همسر و پیشگیری از مشکلات زناشویی کمک کند. همچنین، یافته‌های این پژوهش می‌تواند به سیاست‌گذاران حوزه خانواده در تدوین راهبردهایی برای تقویت بنیان خانواده و ارتقای سلامت روان اجتماعی کمک کند و همچنین یافته‌های آن می‌تواند به متخصصان روان‌شناسی و مشاوران ازدواج کمک کند تا برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای مؤثرتری را برای جوانان طراحی کنند. با توجه به آنچه بیان شد هدف این پژوهش بررسی نقش میانجی مطلوبیت اجتماعی در رابطه بین سرمایه‌های روان‌شناختی و نگرش به روابط قبل از ازدواج با جهت‌گیری ازدواج در دانشجویان بود.

روش

پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی از نوع تحلیل مسیر بود. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان مجرد دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان اصفهان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود که در مجموع جامعه آماری حدود ۷۴۸۳۵ دانشجو بودند. حجم نمونه براساس فرمول کوکران^۳ تعداد ۳۸۲ نفر تعیین شد، اما با درنظرگرفتن احتمال ریزش، تعداد افراد نمونه ۵۰۰ نفر در نظر گرفته شد. شرکت‌کنندگان در این مطالعه به روش نمونه‌گیری در دسترس وارد مطالعه شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل دانشجویان شاغل به تحصیل در حدائق یکی از مقاطع تحصیلی دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان اصفهان، تجرد، رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش و اشتیاق به تکمیل تمامی سوالات پرسشنامه‌ها بود. ملاک‌های خروج از پژوهش شامل عدم تکمیل دقیق و کامل پرسشنامه‌ها بود. برای رعایت اخلاق در پژوهش راهنمای پاسخگویی به پرسشنامه‌ها و اهداف پژوهش برای شرکت‌کنندگان ارائه شد و به آن‌ها اطمینان داده شد که اطلاعات صرفاً برای پاسخ به سوال اصلی پژوهش و دستیابی به اهداف پژوهش و بدون ذکر مشخصات هویتی مشارکت کنندگان استفاده خواهد شد. همچنین فرم رضایت آگاهانه برای شرکت در مطالعه را تکمیل کردند و برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS نسخه ۲۵ و برای انجام معادلات ساختاری از نرم افزار AMOS نسخه ۲۴ استفاده شد.

ابزار سنجش

پرسشنامه جهت‌گیری ازدواج (MOQ): برای اندازه‌گیری جهت‌گیری ازدواج گوانجی (۱۳۹۹) استفاده شد. این پرسشنامه به صورت محقق‌ساخته در سال ۱۳۹۹ در قالب ۱۵ سوال ساخته شد. نمره‌گذاری به صورت طیف لیکرت ۵ درجه‌ای انجام می‌شود که تمامی سوالات نمره‌دهی به صورت مستقیم (و نه معکوس) بود. کاملاً موافق بیشترین نمره (۵) و کاملاً مخالفم کمترین نمره (۱) را داشت. همسانی درونی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ مساوی برابر ۰/۸۵ بود. همچنین روایی همزمان آن با مقیاس جهت‌گیری زندگی که از طریق ضریب همبستگی محاسبه شد مثبت و معنادار بددست آمد. لازم به ذکر است نمرات هرسوال با نمره کل همبستگی مثبت و معنادار داشت که نشانه‌ی روایی سازه است. در پژوهش حاضر نیز میزان آلفای کرونباخ ۰/۹۷۹ براورد شد.

پرسشنامه سرمایه روانشناسی^۱ (PCQ): این پرسشنامه توسط لوتانز (۲۰۰۷) طراحی و دارای ۲۴ سوال و ۴ مؤلفه امیدواری، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی است و براساس طیف شش گزینه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) به سنجش سرمایه روانشناسی می‌پردازد. برای به دست آوردن نمره سرمایه روانشناسی، نمره هر خرد مقياس به صورت جداگانه به دست می‌آید و مجموع نمرات به عنوان نمره کل سرمایه روانشناسی محاسبه می‌شود (شاکرمی و همکاران، ۱۳۹۳). در نسخه اصلی برای بررسی روایی از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد و تمامی ضرایب بالای ۰/۴۰ گزارش شد و همچنین نتایج حاکی از این بود که پرسشنامه دارای عوامل و سازه‌های موردنظر سازندگان آزمون بود؛ همچنین پایایی با ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۹ برای کل آزمون بود (لوتانز، ۲۰۰۷). در ایران نیز در مطالعه بهادری خسروشاهی و همکاران (۱۳۹۳) روایی محتوایی آزمون مورد بررسی قرار گرفته است مقدار آن ۰/۷۹ گزارش شد. میزان پایایی این پرسشنامه در پژوهش شاکرمی و همکاران (۱۳۹۳) با ضرایب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ ثبت گردیده است. همچنین در تحقیق رحیم‌نیا و امانی (۱۳۹۳) آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه ۰/۸۲ به دست آمده است. میزان آلفای کرونباخ به دست آمده در این پژوهش برای زیر مقیاس‌های خودکارآمدی ۰/۶۶، امیدواری ۰/۹۴، تاب‌آوری ۰/۶۴ و خوشبینی ۰/۶۷ بود. همچنین آلفای کرونباخ به طور کلی برای پرسشنامه سرمایه‌های روانشناسی در پژوهش حاضر ۰/۸۸ براورد شده است که با توجه به مقادیر مطلوبیت پایایی گزارش شده توسط قربانخانی و همکاران (۱۴۰۲) در سطح مطلوبی است.

پرسشنامه نگرش به روابط قبل از ازدواج^۲ (PRAQ): پرسشنامه نگرش به روابط قبل از ازدواج توسط کردو (۱۳۸۹) برای سنجش دیدگاه افراد نسبت به برقراری روابط پیش از ازدواج ساخته شد که دارای ۲۵ سوال است. این آزمون دارای طیف لیکرت می‌باشد که به صورت کاملاً موافق (نمره ۱) تا کاملاً مخالف (نمره ۵) در نظر گرفته شده است. نمرات هریک از گزاره‌ها از شماره ۱ تا ۲۲ جمع شده و سوالات منفی یعنی (۴.۵.۸) به طور معکوس نمره‌گذاری می‌شود. جمع کل نمرات ۹۸ است که شامل ۹۵ نمره حاصل از جمع نمرات مثبت و ۳ نمره حاصل از جمع نمرات منفی است. سوالات ۲۳ تا ۲۵ تا ۰/۸۲ به دست آمده است. میزان آلفای کرونباخ به دست آمده میزان روایی محتوایی این آزمون ۰/۹۳ است. کردو همچنین میزان پایایی این پرسشنامه را ۰/۸۷ گزارش کرده است (کردو، ۱۳۹۸). در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ پرسشنامه نگرش برابر با ۰/۹۲۳ به دست آمد.

مقیاس مطلوبیت اجتماعی^۳ (SDSA): این مقیاس در سال ۱۹۶۴ توسط کراون و مارلو ساخته شده است و دارای ۹ گویه می‌باشد که همگی میزان مطلوبیت اجتماعی را می‌سنجند. برای انتخاب هر پاسخ درست برای شماره‌های ۱.۳.۴.۶.۹ یک نمره داده می‌شود و برای هر پاسخ غلط به شماره‌های ۲.۵.۷.۸ نیز یک نمره داده می‌شود. هرچه مجموع نمره فرد بالاتر باشد، گرایش به آمایه پاسخ یا سبک پاسخی که به "جامعه پسندی" موسوم است، نزدیک‌تر است. کراون و مارلو (۱۹۶۰) پایایی این مقیاس را به روش کودر ریچاردسون ۰/۸۸ و روایی آن را با روش تحلیل عاملی ۰/۸۶ گزارش کرددند در ایران پایایی این آزمون با روش بازآزمایی از ۰/۸۰ بیشتر براورد شده است (قربانخانی و همکاران، ۱۴۰۱). عریضی و همکاران (۱۳۹۰) اعتبار پرسشنامه مطلوبیت اجتماعی کراون و مارلو را به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آورده‌اند و همچنین روایی محتوایی این ابزار را از دیدگاه متخصصین ۰/۸۷ گزارش کرددند. میزان آلفای کرونباخ به دست آمده در پژوهش حاضر از پرسشنامه مطلوبیت اجتماعی برابر با ۰/۶۵ می‌باشد.

1 Marriage Orientation Questionnaire

2 Psychological capital questionnaire

3 Premarital Relationship Attitude questionnaire

4 Social Desirability scale for Adults

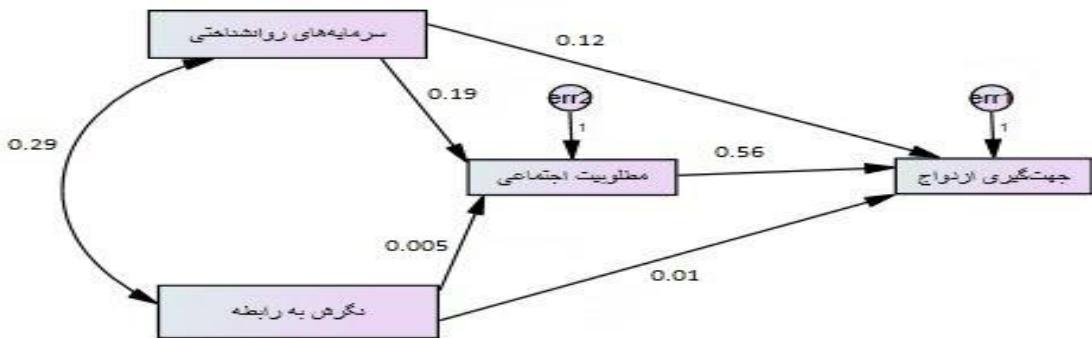
در بررسی اطلاعات جمعیت شناختی شرکت کنندگان نتایج نشان داد که از تعداد ۵۰۰ نفر دانشجوی شرکت کننده در پژوهش ۳۰۳ نفر دختر (۶۰ درصد) و ۱۹۷ نفر پسر (۴۰ درصد) بودند. همچنین از میان شرکت کنندگان ۶۹ نفر (۱۴ درصد) دانشجوی مقطع کارданی، ۲۵۴ نفر (۵۱ درصد) دانشجوی دووه کارشناسی، ۱۰۵ نفر (۲۱ درصد) دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد و ۷۲ نفر (۱۵ درصد) دانشجوی مقطع دکتری بودند. میانگین و انحراف استاندارد سن شرکت کنندگان در پژوهش $24/89 \pm 6/42$ بود. در جدول ۱ ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و همچنین میانگین، انحراف استاندارد و مقادیر کجی و چولگی داده‌ها ارائه شده است.

جدول ۱. ماتریس همبستگی و شاخص‌های توصیفی بین متغیرهای پژوهش

کشیدگی	کجی	انحراف معیار	میانگین	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
-۰/۵۹۲	۰/۰۵۹	۷/۰۱	۲۲/۹۸							۱	.۱ خودکارآمدی
-۱/۴۳۴	۰/۰۴۷	۶/۶۱	۲۱/۴۵						۱	.۰/۴۳۱**	.۲ امیدواری
-۱/۷۱۹	۰/۳۳۷	۶/۵۰	۲۲/۵۵					۱	.۰/۷۰۷**	.۰/۲۵۲**	.۳ خوش بینی
-۱/۱۹۶	۰/۴۲۲	۶/۴۳	۲۱/۹۸			۱	.۰/۷۴۱**	.۰/۷۳۰**	.۰/۲۹۱**	.۴ تاب آوری	
-۱/۱۴۰	۰/۲۷۵	۲۰/۶۱	۶۷/۷۷		۱	.۰/۰۵۳	.۰/۰۷۶	.۰/۰۷۴	-۰/۰۶۷	.۵ نگرش به	
											.۶ رابطه قبل ازدواج
-۱/۵۹۸	-۰/۰۶۸	۱۲/۶۸	۴۷/۰۶	۱	.۰/۱۰۷*	.۰/۲۶۰**	.۰/۲۶۹**	.۰/۱۲۹**	.۰/۱۳۱**	.۷ عضلهای اجتماعی	
-۰/۹۴۲	۰/۹۰۴	۱۷/۳۰	۴۸/۲۸	۱	.۰/۰۵	.۰/۱۲**	.۰/۶۷۱**	.۰/۷۴۳**	.۰/۰۴۷**	.۰/۰۹۸*	.۷ جهت‌گیری ازدواج

در جدول ۱ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش ارائه شده است. با توجه به یافته‌های جدول ۱ می‌توان گفت که بین متغیرهای مدل همبستگی معنادار وجود دارد ($P < 0.01$). از میان متغیرهای پیش بین چهار خرده مقیاس سرمایه روانی شامل خودکارآمدی، امیدواری، خوشبینی و تاب آوری به ترتیب با ضرایب 0.131 ، 0.129 ، 0.269 و 0.260 با مطلوبیت اجتماعی به عنوان متغیر میانجی همبستگی در سطح 0.01 معنی دار دارد. نگرش به رابطه قبل از ازدواج با خانواده دوستی همبستگی با ضریب همبستگی 0.107 و در سطح 0.05 معنی دار دارد. خودکارآمدی با جهت‌گیری ازدواج همبستگی با ضریب همبستگی 0.098 و در سطح 0.05 معنی دار دارد. سایر متغیرهای امیدواری، خوشبینی، تاب آوری، نگرش به رابطه قبل از ازدواج به عنوان متغیرهای پیش بین و مطلوبیت اجتماعی به عنوان متغیر میانجی با متغیر جهت‌گیری ازدواج به عنوان متغیر ملاک همبستگی معنی دار در سطح 0.01 ($P < 0.01$) داشتند و ضرایب همبستگی آن‌ها به ترتیب 0.547 ، 0.511 ، 0.124 ، 0.743 و 0.741 بود. همچنین شاخص‌های میانگین و انحراف معیار برای بررسی مفروضه نرمالیتی متغیرها نشان دهنده پراندگی مناسب داده‌ها و مقادیر کجی و چولگی نیز مفروضه نرمال بودن توزیع نمرات را تایید می‌کند.

نقش میانجی مطلوبیت اجتماعی در رابطه بین سرمایه‌های روانشناختی و نگرش به روابط قبل از ازدواج با جهت‌گیری ازدواج در دانشجویان
The mediating role of social desirability in the relationship between psychological capital and attitudes towards ...

نمودار ۱. مدل پژوهش در حالت استاندارد رابطه ساختاری جهت‌گیری ازدواج براساس سرمایه‌های روانشناختی و نگرش به روابط قبل از ازدواج با میانجی‌گری مطلوبیت اجتماعی دانشجویان

نمودار ۱ تحلیل مسیر متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد که در این مدل اثر مستقیم و غیرمستقیم نگرش به رابطه قبل از ازدواج و همچنین سرمایه‌های روانشناختی به واسطه مطلوبیت اجتماعی بر جهت‌گیری ازدواج بررسی شده است. در جدول ۲ نتایج بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۲. برآوردهای ضرایب اثرات مستقیم

متغیرها	ضریب استاندارد	ضریب بتای غیراستاندارد	t-Value	P-Value	نتیجه
مطلوبیت اجتماعی	۰/۱۹	۰/۰۰۵	۴/۰۱۶	۰/۰۰۰۱	تایید فرضیه
مطلوبیت اجتماعی	۰/۰۰۵	۰/۰۰۴	۱/۴۷۰	۰/۱۴۲	رد فرضیه
جهت‌گیری به ازدواج	۰/۵۶۸	۰/۱۷۴	۲۰/۵۱۷	۰/۰۰۰۱	تایید فرضیه
جهت‌گیری به ازدواج	۰/۱۲۶	۰/۰۱۸	۶/۸۰۰	۰/۰۰۰۱	تایید فرضیه
جهت‌گیری به ازدواج	۰/۰۱۹	۰/۰۱۴	۱/۳۴۸	۰/۱۷۸	رد فرضیه

جدول ۲ نشان می‌دهد که اثرمستقیم سرمایه روانشناختی ($P < 0/001$, $t = 4/16$, $B = 0/19$) بر مطلوبیت اجتماعی مثبت و معنادار است. اثر مستقیم نگرش به رابطه قبل از ازدواج بر ($P > 0/05$, $t = 1/42$, $B = 0/005$) معنادار نیست. اثر مستقیم مطلوبیت اجتماعی و سرمایه روانشناختی به ترتیب ($P < 0/001$, $t = 20/51$, $B = 0/568$) و ($P < 0/001$, $t = 6/80$, $B = 0/126$) بر جهت‌گیری ازدواج مثبت و معنادار است و در نهایت اثرمستقیم نگرش به رابطه قبل از ازدواج ($P < 0/01$, $t = 1/34$, $B = 0/019$) بر جهت‌گیری ازدواج معنادار نبود.

جدول ۳. برآوردهای ضرایب اثرات غیرمستقیم مدل نهایی با استفاده از بوت استرپ

مسیر غیرمستقیم	ضرایب مسیر	مسیر	خطای معیار	حد پایین	حد بالا	t-Value	P-Value
نگرش به رابطه قبل از ازدواج- مطلوبیت اجتماعی- جهت‌گیری ازدواج	۰/۱۴۷	۰/۰۱۴	-۰/۱۳	۰/۳۹	۰/۳۴۸	۰/۷۰	۰/۰۰۰۱
سرمایه‌های روانشناختی- مطلوبیت اجتماعی- جهت‌گیری ازدواج	۰/۳۴۷	۰/۰۱۸	-۰/۰۷	۰/۳۷	۰/۲۴۳	۴/۲۴۳	۰/۰۰۱

جدول ۳ نشان می‌دهد که اثر مسیر غیرمستقیم سرمایه روانشناختی بر جهت‌گیری ازدواج ($P < 0/001$, $t = 4/24$, $B = 0/347$) از طریق مطلوبیت اجتماعی مثبت و معنادار است و به این معنادار که مطلوبیت اجتماعی نقش میانجی بین این دو متغیر دارد. همچنین اثر غیرمستقیم نگرش به رابطه قبل از ازدواج بر جهت‌گیری ازدواج ($P < 0/001$, $t = 0/34$, $B = 0/147$) از طریق مطلوبیت اجتماعی معنادار

نشد و به عبارت دیگر نمی‌توان برای مطلوبیت اجتماعی نقش میانجی میان جهت‌گیری به ازدواج و نگرش به رابطه قبل از ازدواج متصور شد. به منظور بررسی مدل ساختاری و برازش آن از شاخص‌های متعددی استفاده شده است که در جدول ۴ خلاصه شده‌اند.

جدول ۴. شاخص‌های برازنده‌گی الگوی اصلاح شده (نهایی) پژوهش حاضر

شاخص	df	X2/df	NFI	CFI	IFI	PCFI	PRATIO	RMSEA	HOELTER
مقدار شاخص	۱	۲/۱۱۲	۱	۱	۱	۰/۲۳۴	۰/۱۰۰	۰/۰۹	۳۸۱
حد پذیرش	<۳		*≥۰/۹	*≥۰/۹	*≥۰/۲	*≥۰/۱	*≤۰/۱	>۲۰۰	۳۸۱

نتایج جدول ۴ بیان‌گر آن است که شاخص‌های برازش از مطلوبیت برخوردارند و توانسته‌اند برازش مدل را مورد تایید قرار دهند. شاخص‌های برازش نشان می‌دهند که مقدار خی دو برابر با ۲/۱۱۲ است و سطح معنی‌داری مشاهده شده برابر با ($P=0/251$) می‌باشد که نشان می‌دهد بین مدل مفهومی پیشنهادی با مدل اندازه‌گیری تفاوت معنی‌داری وجود ندارد و دو مدل روی همدیگر منطبق شده‌اند. همچنین شاخص برازش تطبیقی (CFI) برابر با یک است که بالاتر از ۰/۹ می‌باشد، تقریب ریشه میانگین مجدد خط (RMSEA) برابر با ۰/۰۹ به دست آمده که کوچکتر از ۰/۱ است، سایر شاخص‌ها مانند (PRATIO) برابر با ۰/۱۰۰ است که به عنوان یک شاخص مقتصد در حد قابل قبول است و شاخص هلت (Hoelter) که شاخص کفایت حجم نمونه است نیز برابر ۳۸۱ است که بیش از ۲ برابر ۲۰۰ (حداقل قابل قبول) به دست آمده است. در مجموع اندازه شاخص‌های بالا حاکی از وجود تناسب مطلوب بین مدل اندازه‌گیری با مدل مفهومی پیشنهادی است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر مدل‌یابی جهت‌گیری ازدواج براساس سرمایه‌های روانشناختی و نگرش به روابط قبل از ازدواج با میانجی‌گری مطلوبیت اجتماعی دانشجویان مجرد بود. یافته نخست پژوهش نشان داد سرمایه‌های روانشناختی بر جهت‌گیری ازدواج دانشجویان اثر مستقیم معناداری دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های حسینی دولت‌آبادی و همکاران (۱۳۹۸)، ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۹) و رضازاده و همکاران (۱۳۹۸) همسو بود. در تبیین احتمالی این یافته می‌توان گفت سرمایه‌های روانشناختی که شامل امید، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی است، از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده در تصمیم‌گیری‌ها و نگرش‌های فردی به شمار می‌آید. این عوامل می‌توانند در ایجاد انگیزه، تحمل شرایط دشوار و داشتن نگرش مثبت به آینده نقش مؤثری ایفا کنند (غیاثوند و همکاران، ۱۴۰۰). بنابراین، دانشجویانی که از سرمایه‌های روانشناختی بالاتری برخوردارند، ممکن است تمایل بیشتری به ازدواج به عنوان یک گام مثبت و آینده‌ساز داشته باشند. براساس نظریه‌های روانشناختی، افرادی که از امید و خوش‌بینی بیشتری برخوردارند، به احتمال زیاد آینده را مثبت‌تر پیش‌بینی می‌کنند و ازدواج را به عنوان فرصتی برای رشد شخصی و اجتماعی می‌بینند. از سوی دیگر، تاب‌آوری و خودکارآمدی باعث می‌شود افراد احساس کنند که توانایی مدیریت چالش‌های زندگی زناشویی را دارند و از این رو، نگرش مطلوب‌تری نسبت به ازدواج شکل می‌دهند (حمدود و همکاران، ۲۰۲۴). سرمایه‌های روانشناختی نه تنها در سطح فردی بلکه در سطح اجتماعی نیز اثرگذار است (مورشتاین و بک، ۱۹۷۲). در جوامعی که ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی مثبتی به ازدواج اختصاص داده می‌شود، دانشجویانی که از این سرمایه‌ها برخوردارند، بهتر می‌توانند این ارزش‌ها را درونی کنند و در نتیجه نگرش مثبتی نسبت به ازدواج پیدا کنند (لوتانز و همکاران، ۲۰۰۷). این یافته نشان می‌دهد که تقویت سرمایه‌های روانشناختی در دانشجویان می‌تواند به عنوان یک راهبرد مؤثر در تغییر نگرش‌ها و جهت‌گیری مثبت نسبت به ازدواج مورد استفاده قرار گیرد. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای برای افزایش امید، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی در دانشجویان طراحی و اجرا شود.

دومین یافته پژوهش این بود که سرمایه‌های روانشناختی بر مطلوبیت اجتماعی اثر مثبت معنی‌دار دارد. به‌این‌صورت که سرمایه روانشناختی، مطلوبیت اجتماعی را افزایش می‌دهد. همچنین سرمایه‌های روانشناختی از طریق مطلوبیت اجتماعی بر جهت‌گیری ازدواج دانشجویان اثر غیرمستقیم دارد؛ بدین‌صورت که با افزایش سرمایه‌های روانشناختی، مطلوبیت اجتماعی افزایش یافته و به نوبه خود جهت‌گیری خوب‌بینانه به ازدواج را موجب می‌شود. این یافته با نتایج مطالعات شمالی احمدآبادی و برخورداری احمدآبادی (۱۴۰۲)؛ آشته و

نقش میانجی مطلوبیت اجتماعی در رابطه بین سرمایه‌های روانشناختی و نگرش به روابط قبل از ازدواج با جهت‌گیری ازدواج در دانشجویان
The mediating role of social desirability in the relationship between psychological capital and attitudes towards ...

کرمی (۱۳۹۷)؛ ابراهیمی و مهداد (۱۳۹۸) و بهادری خسروشاهی و همکاران (۱۳۹۰) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت مطلوبیت اجتماعی، به توانایی فرد در ایجاد روابط مثبت و پذیرش از سوی دیگران اشاره دارد، که معمولاً متأثر از ویژگی‌های شخصیتی مثبت مانند خوش‌بینی، تاب‌آوری، و خودکارآمدی است. سرمایه‌های روانشناختی می‌توانند حس اعتماد به نفس، توانایی برقراری ارتباطات سالم، و نگرش مثبت به تعاملات اجتماعی را تقویت کنند (Hammond و همکاران، ۲۰۲۴). در نتیجه، افرادی که سرمایه‌های روانشناختی بالاتری دارند، به دلیل رفتارهای مثبت و سازنده، از مطلوبیت اجتماعی بیشتری برخوردار خواهند بود. بدین معنا که افزایش سرمایه‌های روانشناختی باعث بهبود مطلوبیت اجتماعی می‌شود و این عامل به نوبه خود منجر به نگرش مثبت‌تر و خوش‌بینانه‌تر نسبت به ازدواج می‌شود. مطلوبیت اجتماعی می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های مرتبه با ازدواج نقش کلیدی داشته باشد، زیرا افراد دارای مقبولیت اجتماعی بیشتر، احتمالاً روابط بهتری برقرار می‌کنند و از سوی دیگران در انتخاب شریک زندگی حمایت بیشتری دریافت می‌کنند (Siyahî و همکاران، ۲۰۲۳). براساس نظریه‌های روانشناختی و اجتماعی، مطلوبیت اجتماعی به عنوان یکی از عوامل تسهیل‌کننده تعاملات بین فردی شناخته می‌شود. افراد با سرمایه‌های روانشناختی بالا معمولاً مهارت‌های بیشتری در همدلی، حل تعارض، و ایجاد روابط معنادار دارند، که به افزایش مطلوبیت اجتماعی آنان کمک می‌کند (Battal و همکاران، ۲۰۲۳). در زمینه جهت‌گیری ازدواج، این افراد به دلیل دریافت بازخوردهای مثبت از اطرافیان و داشتن شبکه حمایتی قوی‌تر، تمایل بیشتری به ازدواج و نگرش مثبت‌تری نسبت به آن خواهند داشت (صادقی، ۱۳۹۸). در جوامعی که روابط اجتماعی قوی و تعاملات مثبت ارزشمند تلقی می‌شوند، مطلوبیت اجتماعی نقش مهمی در ارتقای کیفیت زندگی فردی و تصمیم‌گیری‌های مرتبه با ازدواج ایفا می‌کند (Jimiz و همکاران، ۲۰۲۱). دانشجویانی که از سرمایه‌های روانشناختی بالاتری برخوردارند، در چنین بسترها اجتماعی بیشتر مورد تأیید و پذیرش قرار می‌گیرند، که این خود عامل تسهیل‌کننده‌ای برای شکل‌گیری نگرش مثبت به ازدواج است.

یکی دیگر از یافته‌های این مطالعه آن بود که نگرش به رابطه قبل از ازدواج اثر مستقیم معنی‌دار تداشت و همچنین اثر غیرمستقیم از طریق مطلوبیت اجتماعی بر جهت‌گیری ازدواج نداشت. این یافته با نتایج مطالعات سقزی و یزدانی اسفیدوچانی (۱۳۹۹)، قنبری‌برزیان و همکاران (۱۳۹۷)؛ ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۹)؛ ابراهیمی و مهداد (۱۳۹۸) ناهمسو بود. در رابطه با این یافته می‌توان چنین تبیین کرد، تاکنون در اکثریت پژوهش‌هایی که رابطه‌ی بین روابط قبل از ازدواج با ازدواج را سنجیده‌اند؛ این دو متغیر دارای ارتباط معنی‌داری با هم بوده‌اند. برای مثال سقزی و یزدانی اسفیدوچانی (۱۳۹۹) بیان کردند افرادی که نگرش مثبت به روابط پیش از ازدواج دارند به واسطه داشتن هیجانات مثبت و گرایش به تجربه کردن تعاملات عاشقانه به روشهای ابراز حالات هیجانی و ارضای نیازهای عاطفی و جنسی دست می‌یابند. بهطوری که احساس لذت، شادمانی و عزت‌نفس ناشی از این وضعیت زمینه افزایش این‌شکل از روابط را افزایش می‌دهد. با تداوم این وضعیت زمانی که شرایط اقتصادی و اجتماعی ازدواج فراهم نباشد این روابط جایگزین ازدواج قانونی می‌شود (Mrizibalkow و همکاران، ۲۰۲۳). روابط پیش از ازدواج بدليل فارغ‌بودن از مسئولیت‌های قانونی، نبود الزام، فشار و هنجار اجتماعی فضای آسانی جهت تعامل با جنس مخالف فراهم می‌کند که در طی این فرآیند تمایلات و خواسته‌های عاطفی و جنسی نیز ابراز می‌شود. شاید تاحدی شرایط جامعه کنونی با توجه به دشواری‌های اقتصادی و اجتماعی، جوانان را به سمت روابط دوستانه قبل از ازدواج سوق دهد، اما متغیر جهت‌گیری ازدواج متغیر نوساخته و پیچیده‌ای است و به نظر می‌رسد برخلاف متغیرهای نگرش به ازدواج و رغبت به ازدواج، از روابط قبل از ازدواج تاثیر نمی‌پذیرد (قربانخانی و همکاران، ۱۳۹۹). رایس (۱۹۹۹) با استناد به بررسی‌های خود در پیش از ده تحقیق پژوهشگران اهدافی را در زمینه علل و فواید رابطه با جنس مخالف ذکر کرده است؛ که از جمله آنها می‌توان به افزایش منزلت اجتماعی اشاره کرد، بدین معناکه برخی از جوانان برای کسب موقفيت و اثبات و حفظ موقعیت اجتماعی خود به این رابطه‌ها کشیده می‌شوند. عضویت در گروه‌های خاص باعث می‌شود که جوانان برای بدست آوردن منزلت اجتماعی خود، وارد رابطه عاشقانه با جنس مخالف شوند (Siyahî و همکاران، ۲۰۲۳). بنابراین با توجه به یافته‌های ضدونقیض شاید بتوان این گونه تبیین که نتیجه‌ی رابطه خشی بین مطلوبیت اجتماعی و نگرش به رابطه قبل از ازدواج به‌این علت است که افراد دارای مطلوبیت اجتماعی هم می‌توانند برای افزایش منزلت اجتماعی خود، خواهان چنین ارتباطاتی با جنس مخالف باشند و هم می‌توانند به خاطر وجه مقبول در خانواده و جامعه، نگرش منفی نسبت به این امر داشته باشند. از این‌رو شاید دو متغیر رابطه‌ی معناداری با هم ندارند.

یافته‌های این پژوهش نشان داد که سرمایه‌های روانشناختی نقش مهمی در جهت‌گیری ازدواج دانشجویان ایفا می‌کنند، به‌طوری که هم به صورت مستقیم و هم از طریق میانجی مطلوبیت اجتماعی بر این جهت‌گیری تأثیر می‌گذارند. نتایج بیانگر آن است که سرمایه‌های روانشناختی با افزایش مطلوبیت اجتماعی، نگرش مثبت‌تر و خوش‌بینانه‌تری نسبت به ازدواج ایجاد می‌کنند. با این حال، نگرش به روابط

پیش از ازدواج، برخلاف انتظار، نه به صورت مستقیم و نه از طریق میانجی مطلوبیت اجتماعی، تأثیر معناداری بر جهت‌گیری ازدواج نداشت. این نتایج نشان می‌دهند که مطلوبیت اجتماعی به عنوان یک عامل واسطه‌ای، می‌تواند مسیر ارتباط میان عوامل روانشناختی و تصمیمات مهم زندگی همچون ازدواج را روشن‌تر سازد و بر اهمیت تقویت سرمایه‌های روانشناختی در برنامه‌های مشاوره‌ای و آموزشی برای جوانان تأکید دارد.

از محدودیت‌های خارج از کنترل پژوهشگر در این مطالعه می‌توان به اثرات متغیرهای زمینه‌ای مانند تفاوت‌های فرهنگی، خانوادگی، و اجتماعی اشاره کرد که ممکن است بر سرمایه‌های روان‌شناختی، مطلوبیت اجتماعی، و جهت‌گیری ازدواج دانشجویان تأثیرگذار باشدند اما به طور مستقیم در این پژوهش مورد بررسی قرار نگرفته‌اند. همچنین، محدودیت در تعمیم‌بزیری نتایج به دلیل استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس و تمرکز بر جامعه آماری دانشجویان مجرد و عدم بررسی افراد متأهل یا سایر گروه‌های سنی و اجتماعی می‌تواند چالش‌برانگیز باشد. استفاده از ابزارهای خودگزارشی نیز می‌تواند امکان سوگیری پاسخ‌ها را افزایش دهد، چرا که شرکت‌کنندگان ممکن است به دلایلی چون مطلوبیت اجتماعی یا قصاویت‌های شخصی، پاسخ‌های غیرواقعی ارائه دهند. علاوه بر این، این پژوهش در یک مقطع زمانی انجام شده است و نمی‌تواند تغییرات احتمالی در متغیرها را در طول زمان مورد بررسی قرار دهد.

پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده، به بررسی اثرات عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر سرمایه‌های روان‌شناختی و جهت‌گیری ازدواج پرداخته شود. همچنین، با گسترش دامنه پژوهش به گروه‌های مختلف سنی و متأهل، امکان مقایسه نتایج فراهم شود. همچنین پیشنهاد می‌شود از روش نمونه‌گیری تصادفی در مطالعات آتی استفاده شود تا قابلیت تعمیم‌دهی نتایج افزایش یابد. استفاده از روش‌های طولی برای بررسی تغییرات در متغیرهای پژوهش طی زمان نیز می‌تواند به دقت نتایج بیفزاید. در حوزه کاربردی، برنامه‌های آموزشی و کارگاه‌هایی برای تقویت سرمایه‌های روان‌شناختی و مهارت‌های اجتماعی دانشجویان طراحی و اجرا شود تا نگرش مثبت‌تری نسبت به ازدواج ایجاد شود. علاوه بر این، مشاوران خانواده می‌توانند از نتایج این پژوهش در طراحی مداخلات و راهنمایی دانشجویان در مسیر انتخاب‌های زندگی استفاده کنند.

منابع

- آشتة، ک.، و کرمی، ج. (۱۳۹۷). پیش‌بینی نگرش به ازدواج از طریق ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی و جو خانوادگی در دانشجویان دختر مجرد دانشگاه رازی کرمانشاه. *رویش روان‌شناسی*, ۱۱، ۳۵۵-۳۷۴.
<http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1397.7.11.2.1.374>
- ابراهیمی، ن.، کرابی، ا.، عباس‌پور، ذ.، و شهبازی، م. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر ابعاد هویت فردی بر نگرش به ازدواج با میانجیگری مؤلفه‌های افق ازدواج در دانشجویان پسر مجرد تحصیلات تکمیلی. *پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی*, ۱۰، ۵۹-۸۲.
<https://doi.org/10.22034/spr.2020.227072.1452>
- ابراهیمی، م.، و مهداد، ف. (۱۳۹۸). مطالعه کیفی زمینه‌های اجتماعی گرایش دختران به روابط پیش از ازدواج (مورد مطالعه: دانشجویان دختر خوابگاه شهر ارومیه). *مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران*, ۸(۲)، ۳۵۳-۳۷۸.
<https://doi.org/10.22059/jisr.2019.269181.771>
- بهادری خسروشاهی، ج. هاشمی، ت.، و باباپور خیرالدین، ج. (۱۳۹۰). رابطه سرمایه روانشناختی با سرمایه اجتماعی دانشجویان دانشگاه تبریز، مجله تخصصی پژوهش و سلامت, ۱۲(۱)، ۱۵۳-۱۴۵.
- حسینی دولت آبادی، ف.، جلالی، م.، سعادت‌پس، (۱۳۹۸). نقش سلامت معنوی و تاب‌آوری در پیش‌بینی نگرش مثبت به ازدواج در دانشجویان. *رویش روان‌شناسی*, ۸(۴)، ۱۱۰-۱۰۱.
- خلج‌آبادی فراهانی، ف. (۱۴۰۰). اهمیت ازدواج و تعیین‌کننده‌های آن با تأکید بر نقش نگرش و تجربه جنسی قبل از ازدواج در دختران دانشجو در تهران. *دوفصلنامه مطالعات جمعیتی*, ۷(۱)، ۳-۳۴.
<https://www.doi.org/10.22034/jips.2021.243444.1075>
- رحیم‌نیا، ف.، و امانی، م. (۱۳۹۳). طراحی و آزمودن الگویی از پیش‌بیندها و پیامدهای توامندسازی روانشناختی. *مجله علوم رفتاری*, ۸(۴)، ۳۸۳-۳۹۶.
- رضازاده، م.، صدری دمیرچی، ا.، و قمری کیوی، ح. (۱۳۹۸). اثربخشی برنامه آموزش پیش از ازدواج بر نگرش درباره ازدواج، تاب‌آوری و انتظار از ازدواج. *مشاوره و روان‌درمانی خانواده*, ۹(۱)، ۱۶-۲۰.
https://fcp.uok.ac.ir/article_61262.html
- رستمی، ل.، و گودرزی، م. (۱۴۰۰). مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و نحوه نگرش به انتخاب همسر در دانشجویان متأهل دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج. *روان‌شناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار)*, ۱۰(۱)، ۳۱-۴۴.
- <https://doi.org/10.22070/cpac.2022.15104.1141>

نقش میانجی مطلوبیت اجتماعی در رابطه بین سرمایه‌های روانشناسی و نگرش به روابط قبل از ازدواج با جهت‌گیری ازدواج در دانشجویان
The mediating role of social desirability between psychological capital and attitudes towards ...

- سقزی، ا.، یزدانی‌اسفیدواجانی ح. (۱۳۹۹). پیش‌بینی رغبت به ازدواج براساس نگرش به ارتباط پیش از ازدواج: کنترل نقش جنسیت و تجربه رابطه با جنس مخالف. *رویش روان‌شناسی*, ۹(۷)، ۱۳۹-۱۴۶.
- شاکرمی، م.، داورنیا، ر.، زهراکار، ک. (۱۳۹۳). عوامل پیش‌بینی بهزیستی روانشناسی در دانشجویان. *مجله دانشگاه علوم پزشکی سبزوار*, ۳(۱۲۱)، ۴۶۸-۴۷۵.
https://jsums.medsab.ac.ir/article_454.html
- شمائلی‌احمدآبادی، م.، برخورداری احمدآبادی، ع. (۱۴۰۲). تاثیر آموزش خودبازاری مبتنی بر تنوری انتخاب بر کمال‌گرایی و خودکارآمدی دختران بازمانده از ازدواج. *فصلنامه روانشناسی تحلیلی شناختی*, ۱۴(۵۲)، ۷۷-۹۰.
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.28222476.1402.14.1.6.1>
- شيخ، س. خوش‌کش، ا.، پورابراهیم، ت.، و پوردل، م. (۱۴۰۱). مقایسه نگرش و گرایش به ارتباط قبل از ازدواج، باورهای غیرمنطقی و خودبازاری در دانشجویان دختر و پسر. *فصلنامه علمی پژوهش‌های مشاوره*, ۲۱(۸۱)، ۲۱۱-۲۲۹.
<http://dx.doi.org/10.18502/qjcr.v21i181.9497>
- صادقی، آ. (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین تعهد عاطفی و سرمایه فکری با نقش واسطه‌ای مطلوبیت اجتماعی کارکنان اداری آموزش و پرورش شهرستان‌های ممسنی و رستم. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد. گروه روانشناسی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد نورآباد ممسنی*. طیب‌نیا، م. ص.، کاردوان، ر.، و یراقی، س. (۱۴۰۲). گونه‌شناسی کیفی نگرش به ازدواج در میان دانشجویان مجرد دانشگاه‌های اصفهان. *جامعه‌شناسی کاربردی*, ۳۴(۲)، ۳۴-۱۰۱.
https://jas.ui.ac.ir/article_27574.html
- عربی‌چی، ح.، امیری، م.، بهادران، پ. (۱۳۹۰). اثرات روانی صدا در محیط بیمارستان‌های اصفهان. *مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران*, ۲۱(۸۶)، ۱۸۲-۱۸۷.
<https://jmums.mazums.ac.ir/article-1-866-fa.html>
- غیاثوند، ا.، جنالده، ع.، و اصغری، م. (۱۴۰۰). ساخت اجتماعی واقعیت تصمیم به ازدواج در بین جوانان شهر تهران. *مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*, ۲۰(۵۳)، ۷۵-۴۹.
<https://www.sid.ir/paper/414306/fa>
- قریبانخانی، م.، صالحی، ک.، خدایی، ا.، مقدم‌زاده، ع.، دهقانی، م. (۱۳۹۹). ساخت پرسشنامه میزان شده برای تشخیص ارزشیابی کاذب در مدارس ابتدایی. *علوم تربیتی*, ۲۷(۲)، ۹۱-۱۱۶.
- قریبانخانی، م.، صالحی، ک.، خدایی، ا.، مقدم‌زاده، ع.، دهقانی، م. (۱۴۰۱). نظام نشانگرها برای سنجش آمادگی معلمی در دوره ابتدایی: یک مطالعه مرور نظام‌مند. *فصلنامه علمی پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی*, ۹(۱۰)، ۹۰-۱۲۵.
<https://doi.org/10.30473/etl.2022.61342.3646>
- قریبانخانی، م.، صالحی، ک.، خدایی، ا.، مقدم‌زاده، ع.، دهقانی، م. (۱۴۰۲). توسعه چارچوب ارزیابی شاخص‌گاهی‌ها در حرفة آموزگاری: کاربست رویکرد آمیخته. *توسعه حرفة‌ای معلم*, ۴(۸)، ۱-۲۵.
<https://doi.org/10.48310/tpd.2024.15451.1573>
- قنبری‌برزیان، ع.، سلمان‌نوندی، ش.، و فاطمی، ن. (۱۳۹۷). تأثیر روابط جنسی پیش از ازدواج بر گرایش به ازدواج مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان. *پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران*, ۳(۷)، ۵۴-۳۳.
https://ssoss.ui.ac.ir/article_23736.html
- کردلو، م. (۱۳۸۹). بررسی چالش‌های مشاوره‌ای در دبیرستان‌های پیرامون ارتباط دانش‌آموzan با جنس مخالف و نقش مشاوران در حل این مساله. *نشریه رشد مشاوره مدرسه*, ۱۵(۱)، ۳۷-۳۹.
<https://ensani.ir/fa/article/212374.۳۹-۳۷>
- Batool, I., Khan, M., & Tariq, S. (2023). Development and Validation of Psychological Capital Scale for Dual Role Individuals: Further Evidence of Psychometric Properties. *Journal of Professional & Applied Psychology*, 4(2), 82-97. <https://doi.org/10.52053/jpap.v4i2.163>.
- Hammoud, Z., Daniel, P., & Shaheen, P. (2024). Psychological capital and relationship to job involvement among Teachers Secondary Schools. *Educational Research and Innovation Journal*, 10(3), 1227-1245. <https://doi.org/10.21608/erji.2024.323652>.
- Ghorbankhani, M., Mousavian, S., Shahriari Mohammadi, A., & Salehi, K. (2024). Enhancing disaster preparedness: Developing competencies for military physicians in risk reduction. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 103, 104321. <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2024.104321>.
- James, M., Raymo., Fumiya, Uchikoshi., Shohei, Yoda. (2021). Marriage intentions, desires, and pathways to later and less marriage in Japan.. *Demographic Research*, 44(3), 67-98. <https://doi.org/10.4054/DEMRES.2021.44.3>
- Luthans, F., Avolio, B.J., Avey, J.B., & Norman, S.M. (2007). Positive Psychological Capital: Measurement and Relationship with Performance and Satisfaction. *Pers Psychol*, 60(3), 541-72. <https://DOI:10.1111/j.1744-6570.2007>
- Murstein, B. I., & Beck, G. D. (1972). Person perception, marriage adjustment, and social desirability. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 39(3), 396-403. <https://doi.org/10.1037/h0033960>.
- Merzlyakova, S., Golubeva, M., & Bibarsova, N. (2023). Ideas About the Ideal Marriage Partner Depending on the Moral Orientation. *The European Journal of Social and Behavioural Sciences*, 32(1), 50-61. <https://doi.org/10.15405/ejsbs.331>
- Silalahi, E., Riasnugrahani, M., & Setiawan, T. (2023). Family Functioning, Peers Support, and Future Orientation in Marriage in Teenagers. *TAZKIYA Journal of Psychology*, 11(2), 101-113. <https://doi.org/10.15408/tazkiya.v11i2.31042>